

Българска ТОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 1 (75), год. XVI, януари 2020 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bbgora@abv.bg

Отчет за дейността на Съюза на лесовъдите в България - по-важни резултати, постижения и предизвикателства

Доклад на председателя на СЛБ проф. Иван Палигоров
пред Общото събрание

В 110-те години от основаването си Съюзът на лесовъдите в България има утвърдени традиции. Стреми се да налага приемственост в отстояването на дългосрочна политика в горското стопанство. Да защитава високите етични и морални норми и добродетели на лесовъдската професия за опазване и устойчиво стопанисване на горското богатство на България. Magna Sylva Bulgarica - великаната гора на българите, така са наречани нашите гори от изследователи и пътешественици в древни времена. Уникалното значение на горите за сложните и разнообразни природни, демографски и икономически условия на Балканския полуостров е исторически осъзнато и е основание за признание и гордост за нас, лесовъдите. Опазването и умножаването на горското богатство на България за бъдещите поколения е основният приоритет, който обединява колегията около изискванията за висок професионализъм, морал и етика, завещани ни от нашите предшественици. Прегледът на историята на Съюза потвърждава, че усилията за защитата на лесовъдската професия и запазването на единството на колегията е най-важното, кое то е определяло и ще доминира в дейността ни и през следващите години.

Накратко по-важните резултати в изпълнението на Мандатната програма и постигането на целите на Съюза в контекста на текущите проблеми.

Периодът 2015-2019 г. бе белязан с огромните усилия на лесовъдската колегия за възстановяването на горите след мащабните повреди в иглолистните гори, нападнати от вторични вредители и патогени. Това постап-

ви на изпитание стопанисването на тези гори, защото отлагането на отгледните и възобновителните сечи, за да се усвоят изсъхналите иувредените гори, би довело до предпоставки за по-големи повреди в бъдеще. Ясно е, че повредите са резултат от натрупани проблеми в дърводобива, от закъсняла или отложена намеса в отглеждането на иглолистните гори особено в долната лесорастителна пояс.

Това наложи с още по-голяма острота въпросът за дългосрочната научнообоснована горска политика. Активно бе участието в разработването и приемането на промени в Закона за горите (2011), както и на най-неотложните промени в подзаконовата нормативна уредба. Съюзът участва в изработването на новия национален FSC стандарт. С решение на УС бе дадена подкрепа за разработване на национален стандарт по системата PEFC, чито национални принципи и регламент се представят. Работи се по промените в Наредбата за възлагане на дейности в горите. Експертният потенциал на нашите представители бе потвърден във високите оценки за дадените становища по регионалните мерки за стопанисване на горите, с мерките по ограничаване на разпространението на африканската чума по свинете. Ръководството на Съюза винаги е изразявало позицията на колегията и промените да се обсъждат широко и да се спазват изискванията на професионализма и лесовъдската етика и морал.

Особено тежко е да се отстоява професионализмът при кадровите промени. Активната ни позиция по всички постъпили жалби в повечето случаи доведе до подходящо решение. Източник на

напрежение в колегията от регионалните дирекции по горите е несъответствието между поетите отговорности и непрекъснато намаляващите средства не само за заплати, но и за облекло, за ремонт и поддръжка на амортизирания автомобилен парк. Активността ни доведе до повишаване на заплатите на най-ниско плащатите инспектори. Това продължи и в годините след това, с осигуряване на униформено облекло, започна подмяна на автомобилния парк. Но тенденцията в щатното разписание на РДГ да остават незаети бройки не е преустановена.

Активната ни позиция допринесе за утвърждаване на авторитета ни като браншова организация - депозирани са 5 становища и 6 декларации, множество участия в работни групи, консултативни съвети, разговори с ръководството на ведомството по горите, по всички въпроси, касаещи устойчиво развитие и умножаването на горското дело у нас.

Изпитваме трудности с изпращане на всички броеве на вестника до абонатите, което изисква повече усилия и средства, но времето наложи тази промяна.

Интернет страницата ни е с нов дизайн, на нея бяха качени документи на СЛБ и СЕЛ, заслугата за което е изцяло на зам.-председателя на СЛБ д-р инж. Анна Петракиева. Създаде се добра възможност потребителят да се запознават с проекти за промени в нормативната база, както и в стратегическите документи за управление на горското стопанство у нас и в Европа, да се поставят директно въпроси и да се получават отговори, както и да се изразяват становища по въпроси от дейността на колегията.

Допуснахме да се накърни имиджът на професията, като шумно бяха огласени обвинения за участие на колеги в организирани престъпни групи, в корупционни практики, зависимости. Разследването и делата по някои от тези случаи вероятно ще продължат с години, а голяма част от обвиненията може да не се докажат и съдът да постанови оправда-

(На стр. 2)

Общо събрание на Съюза на лесовъдите в България

На стр. 4

ЮПДП - Смолян, представи актуални данни и мерки за борба с корояда

На стр. 5

Природен парк "Шуменско плато" - оттук започва България

На стр. 8

Към читателите на в. "Българска гора"

Пред вас е първият брой на вестник "Българска гора" за 2020 година. Което означава, че изданието пак е сред колегията. И през тази година то ще продължи своята мисия да ви запознава с най-актуалното от горската отрасъл. На страниците на вестника ще се отразяват не само успехите, но и усилията на българските лесовъди за постигане на така желания горскостопански напредък в нашата страна.

Съюзът на лесовъдите в България с успех изпълнява своята програма с нужния авторитет и успешно развива дейността си, която намира отражение в нашия вестник.

Предстоят нелеки задачи за изпълнение както в система на горското стопанство, така и в дейността на Съюза и ние трябва да откликнем на предизвикателствата, да бъдем съпричастни към проблемите и успехите, като отразяваме най-важното на страниците на вестника. В. "Българска гора" ще се стреми и занапред да отразява българската лесовъдска мисъл и ще отделя място на най-значимите въпроси, които засягат горското дело и вълнуват нашата колегия.

Вестникът ще отваря широко страниците си за показване на грешките и недостатъците в стопанисването и опазването на горите. Ще бъде проводник на онези критични бележки, които ще допринасят за правилното управление на горския отрасъл. Нека с общи усилия да направим от нашия вестник това, което е нужно на лесовъдската колегия - място за отразяване на нашите успехи в работата и трибуна за обсъждане на мнения, проблеми и предложения, свързани с ежедневната ни горскостопанска практика.

Ще открием нови рубрики във вестника. Ще пишем повече за наши изявени лесовъди и учени, за онези, които с всеотдайност са служили на горското дело, защитавали са авторитета на лесовъдската професия и неслучайно са станали пример за нас.

За всички тези намерения на редакционната колегия очакваме участие от вас, нашите читатели. Бъдете по-активни в дискусията по проблемите на горскостопанската дейност, за което ще отделяме достатъчно място на страниците на вестника.

Макар и скромен по обем, вестник "Българска гора" от година на година се налага все повече сред нашата лесовъдска колегия, която, надяваме се, ще продължава с интерес да очаква всеки следващ брой.

Отчет за дейността на Съюза на лесовъдите в България - по-важни резултати, постижения и предизвикателства

Доклад на председателя на СЛБ проф. Иван Палигоров пред Общото събрание

(От стр. 1)

За съжаление недостатъчни са новините за дейността на регионалните и местните дружества. На страницата трябва да се публикуват експертни коментари и отговори на въпроси, което поставя изисквания, в условията на конкуренцията на социалните мрежи и информационните интернет портали, създадени в последно време. Д-р Петракиева до сега се спрява, но с цената на голямо лично натоварване.

Адмирирахме издаването на книги за постиженията на лесовъдската колегия в отделни региони на страната, сред които на инж. Иван Цаков - "История на горското стопанство в Чепинския край", 2015 г.; на д-р инж. Светозар Михайлов - "Благоевградско лесничество - записани истории за гората и хората", 2017 г.; на инж. Иван Гунчев - "137 години държавна горска администрация в регион Велико Търново"; на доц. д-р Янcho Найденов и инж. Борис Господинов - съставители на алманаха "Деца и учени от горското стопанство на България (родени 1941-1950 година)", 2017 г.; на проф. д.т.н. Васил Василев - "Кратък преглед на развитието на Сдружение на ветераните от горското стопанство и горската прошиленост - София", 2016 година.

За преодоляване на негативния образ на колегията срещите с журналисти излязоха и извън Седмицата на гората. Добро постижение бе изъчленената поредица от радиопредавания по програма "Христо Ботев" на БНР на тема "Българската гора", в рубриката "Радиоенциклопедия", посветена на състоянието на горите в България, създаването на горската служба, залесяването и борбата с ерозията и пороите в България, значението на гората за обществото, създаването на крайградските паркове - "Хисарлька" - Кюстендил, "Аязмото" - Стара Загора, "Стратеш" - Ловеч, "Липник" - Русе, "Кенана" - Хасково, поставянето на началото на Празника на залесяването, постиженията на науката за гората, развитието и утвърждаването на средното и висшето лесотехническо образование в България, методите на стопанисване на горите, лесовъдските системи, видовете сечи, незаконните практики и посегателства върху горите, укрепяването на бреговете на реките и язовирите, постиженията на ловното стопанство.

Авторитетът ни в областта на устойчивото развитие и умножаването на горското богатство на България, работата на колегите в регионалните дирекции по горите и държавните горски предприятия направи дейността ни видима. Участваме в специализирани изложения на техника и технологии, в срещи на синдикалните организации, годишните срещи на

други браншови организации. Трябва да се отбележи участието ни в организацията на националното съвещание по дърводобив. Бяхме обсъдени кризата в тази дейност у нас, както и неотложните мерки, за да се стимулира бизнесът да инвестира в съвременна техника и технологии. Бяхме съорганизатори на националните състезания "Горски многобой" за ученици от професионалните гимназии и "Най-добър секач". И ако учениците показват завидни познания и умения, някои от които им носят призови места в международни състезания, за съжаление постиженията на най-добрите ни работници в дърводобива - участници в състезанията, са далеч под показателите за Европа.

Подкрепихме инициативата за Седмицата на гората да се почистват и обновяват паметни знаци - чешми, плочи и паметници на бележити лесовъди. Регионалният съвет на СЛБ в Пазарджик, дружествата на работещите в ДГС - Селище, и на лесовъдите ветерани във Велинград откриха в двора на ДГС "Алабак" - Велинград, паметна плоча, а с доброволни дарения и "Кът на лесовъда" в ДГС - Селище, с преклонение и благодарност за достойния труд на лесовъдите за възстановяне на щетите от ветровалите в Родопите през последните 60 години. Бе открита паметна плоча за увековечаване на залесителното дело на д-р инж. Алекси Дамянов в с. Коевци, а той бе избран от Общинския съвет на Сухиндол за почетен гражданин. Регионалните съвети на СЛБ в различните краища на страната ежегодно около Седмицата на гората откриват паметни знаци на лесовъди и техния подвиг за умножаване на горското ни богатство. Всяка година в Седмицата на гората пред паметника на лесовъдите, дали живота си за българската гора, се отдава почит към всички лесовъди, изълнявали своя служебен и граждански дълг. Традицията се спазва и пред паметника на Николай Хайтов в София, пред паметната плоча на Васил Попов във Велинград, паметника на Никола Василев в Ловеч, на Йордан Митрев в Кюстендил, пред паметните знаци на стотиците лесовъди, служили на каузата за запазване на българската гора в Благоевградския, Великотърновски, Бургаския, Варненския и други региони в страната.

През 2018 г. 10 от нашият горски педагози бяха поканени от Томас Башни и Волфганг Швегхофер на Майсторски клас по горска педагогика в Австрия.

На 14-ия годишен европейски конгрес на горските педагози в Рига, Латвия, взеха участие 6 наши колеги педагози. Темата "Създаване на мостове между училищата и гората" представи опита на Латвия при интегрирането на горската педагогика в училищните програми и възможностите за сътрудничество между горските педагози и учителите за повишаване на екологичната култура сред подрастващите и техните знания за горите. Бе обменен опит за организациите на работата по горска педагогика, както и за формите на регламентиране на тези дейности в нормативната уредба в образоването и в областта на горите. България получи покана и вече излячи официален представител в подгрупата "Горска педагогика" на Горската комуникационна мрежа към Европейската икономическа комисия на ООН/ФАО.

Проведе се и Първата национална среща на горските педагози в България под мотото "Гората - по-близо до хората". Представен беше опитът и резултати от практиката в обучения и занимания на открито с различни възрастови и социални групи - от възпитаниците на детските градини до хората в зряла възраст. Бяхът връчени почетни плакети "За

други най-често около Седмицата на гората, но все по-вече се разширява времето за работа с различните целиеви групи, което възстановява доверието на обществеността към високопатриотичната и хуманна дейност на лесовъдската колегия за опазване и умножаване на горското ни богатство.

Следвайки политика за отваряне на лесовъдската колегия към обществото, в опит да се предоставят повече знания и информация за професията, Съюзът на лесовъдите в България и Съюзът на европейските лесовъди, съвместно с Изпълнителната агенция по горите и с подкрепата на Министерството на земеделието, храните и горите, организира от 2015 г. обучение по горска педагогика за служителите по горите. Лектори са водещи експерти от Австрия и Германия - Томас Башни - вице-президент на Съюза на европейските лесовъди, Волфганг Швегхофер и Георг Шпрунг. Повече от 170 колеги са преминали обучение по горска педагогика, включително и студентите, които изучават дисциплината "Горска педагогика" в Лесотехническия университет. Броят на децата, имали възможност чрез интерактивни игри на открито да се докоснат до богатството и красотата на българските гори, вече е над 10 000 в цялата страна.

През 2018 г. 10 от нашият горски педагози бяха поканени от Томас Башни и Волфганг Швегхофер на Майсторски клас по горска педагогика в Австрия.

На 14-ия годишен европейски конгрес на горските педагози в Рига, Латвия, взеха участие 6 наши колеги педагози. Темата "Създаване на мостове между училищата и гората" представи опита на Латвия при интегрирането на горската педагогика в училищните програми и възможностите за сътрудничество между горските педагози и учителите за повишаване на екологичната култура сред подрастващите и техните знания за горите. Бе обменен опит за организациите на работата по горска педагогика, както и за формите на регламентиране на тези дейности в нормативната уредба в образоването и в областта на горите. България получи покана и вече излячи официален представител в подгрупата "Горска педагогика" на Горската комуникационна мрежа към Европейската икономическа комисия на ООН/ФАО.

Проведе се и Първата национална среща на горските педагози в България под мотото "Гората - по-близо до хората". Представен беше опитът и резултати от практиката в обучения и занимания на открито с различни възрастови и социални групи - от възпитаниците на детските градини до хората в зряла възраст. Бяхът връчени почетни плакети "За

Мирослав Маринов, на спонсорите инж. Георги Драганов и Димитрис Куцукос.

Уважението към СЛБ бе изразено в поздравителни адреси от президент на Република България Румен Радев и от министъра на земеделието, храните и горите Десислава Танева. Участниците бяха поздравени от изпълнителния директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов, ректора на ЛТУ проф. Иван Илиев, декана на ФГС на ЛТУ доц. Мариус Димитров, от президента на СЕЛ Михаел Димър, от председателя на НЛРС-СЛРБ инж. Васил Василев, от изпълнителния директор на АОГ инж. Тихомир Томанов и председателя на "Булпрофор" инж. Антоний Стефанов.

През периода 2015-2019 г. бяха отбележани кръгли годишници от създаването на 10 горски стопанства в Благоевградския, Великотърновския, Смолянския и Бургаския регион. Трябва да се отбележи активната дейност и всеотдайността на колегите от дружествата на лесовъдите ветерани от София, Благоевград, Пазарджик и Велико Търново, примерът на които може да служи в национален мащаб.

С особено внимание работим с младите хора и студентите. Студенти от специалността "Горско стопанство" създадоха дружество, участваха в дейностите за Седмицата на гората, посещаваха училища, участваха в Международния студенчески практики лагер. Група студенти от Франция посетиха нашата страна през 2016 г. и се запознаха с постиженията на проф. Асен Биболчев в м. Старица на Юндолова, непосредствено до Европейската гора, създадена през 2006 година. В кратко слово бе представена дейността за укрепяване на горите и ограничаване на ерозията и пороите у нас. Гостуваха ни колеги от Унгария, Полша, Турция, Сърбия и Германия. Отзвивате от посещенията са ласкави, за което благодарим на д-р инж. Анна Петракиева и на колегите от дружествата в ЛТУ, Кърджали, Бургас, Велико Търново и СЦДП - Габрово.

Укрепването на международния авторитет на СЛБ се гради и с активното участие през целия мандат в годишните срещи на ръководството на СЕЛ. В годишните срещи и в конгреса на СЕЛ участваха между 35 и 68 представители на 14 страни от Европа. СЛБ има право на 3 гласа в ръководството, плюс гласът на д-р инж. Анна Петракиева - зам.-председател на СЛБ, която бе избрана за касиер на СЕЛ. Годишните срещи са възможност за разговори с представители на ръководства на професионални организации от Европа.

По отношение на годишния бюджет на СЛБ -

ограничения до възможния минимум на разходите, плащани за подпомагане на наши колеги, командировки, издръжане на офиса.

По организационното състояние на СЛБ - необходимо е задълбочен преглед на работата в местните и някои регионални дружества. Например професионалното израстване и усъвършенстване не се заплаща допълнително, не води до успешен развитие в кариерата. Трудовото представяне се оценява формално по списък със задължителни показатели, което трябва да се промени. Разширява се практиката да се обсъждат всички важни за колегията въпроси и да се предлагат решения. Повишава се авторитетът на Съюза, тежи мнението му и силата му да поставя за решаване най-важните въпроси. Трябва ни смелост, лична мотивация и желание да обсъждаме отворено, да споделяме проблемите и да предлагаме решения. Като пример в това отношение е позицията на колегите от Пазарджик, Благоевград, Велико Търново, Русе, Стара Загора, Смолян, Пловдив и София. Повдигнатите от дружествата въпроси позволиха на ръководството да ги постави пред централното горско ведомство или горските предприятия, докъдето се простират възможностите на СЛБ.

Предпоставка за решаване на доста от посочените проблеми в сектора са промените в Закона за горите и възстановяване на самостоятелно горско ведомство или горските предприятия, докъдето се простират възможностите на СЛБ.

Предпоставка за решаване на доста от посочените проблеми в сектора са промените в Закона за горите и възстановяване на самостоятелно горско ведомство или горските предприятия, докъдето се простират възможностите на СЛБ.

Предпоставка за решаване на доста от посочените проблеми в сектора са промените в Закона за горите и възстановяване на самостоятелно горско ведомство или горските предприятия, докъдето се простират възможностите на СЛБ.

През периода ръководството на СЛБ проведе 6 заседания на УС и 5 заседания на ОС, на които са приети решения по най-важните въпроси от дейността. Заслужена благодарност към членовете на УС на СЛБ, на зам.-председателите на СЛБ - д-р инж. Анна Петракиева, инж. Борис Господинов, инж. Севдадлина Димитрова и инж. Иван Янев, за приноса им, без който тази дейност нямаше да е толкова богата и успешна. Благодарност на инж. Богдан Богданов - главен редактор на в. "Българска гора", и инж. Боян Бояджиев - секретар на СЛБ, които координират дейността.

ПРОТЕСТНА ПОДПИСКА

на работещите в РДГ горски инспектори, експерти и обща администрация

Подписката, подкрепена с личните подписи, е изпратена през декември 2019 г. до инж. Мирослав Маринов - изпълнителен директор на ИАГ, и проф. д-р Иван Палигоров - председател на СЛБ

С приемането на Закона за горите през 2011 г. са създадени шестте държавни предприятия (ДП) по чл. 163 от ЗГ, а на регионалните дирекции по горите са вменили контролни функции. От този момент започна "слизането" на РДГ все по-надолу в обществото и понастоящем останахме без какъвто и да е авторитет и тежест като единствен контролен орган в системата на горите. Ниското заплащане, естеството и обемът на работа са основни предпоставки в някои от дирекциите да липсват кандидати за работа, особено в районите, където се намират седалищата на държавните предприятия и горските стопанства. Колегите с лесовъдско образование предпочитат да упражняват професията си в предприятията поради по-високото възнаграждение, условията на труд, естеството на работа и материално-техническата база.

До настоящата подписька се стигна след дълго, търпеливо и мъчително очакване, въпреки че през 2015 г. подобна подписька - за адекват-

ното заплащане, материалната база и социалните придобивки, бе направена и внесена с надеждата, че дадените обещания ще станат факт. Затова отново напомняме съществуващите проблеми по:

Адекватно заплащане. Към настоящия момент заплащането на лесовъд в регионална дирекция, чийто задължения и контролни функции са ангажирани с обемистата нормативна база - Закон за горите (ЗГ); Закон за лова и опазване на дивеча (ЗЛОД); Закон за защитните територии (ЗЗТ); Закон за рибартството и аквакултурите (ЗРА); Закон за лечебните растения (ЗЛР); Закон за биологичното разнообразие (ЗБР); Закон за опазване на селскостопанското имущество (ЗОСИ) - не е адекватно. До момента по никакъв повод не са получавани допълнителни бонуси и възнаграждения (ДМС, Коледни, Велиденски и други надбавки). Служителите на регионалните дирекции по горите изпълняват вменините им задължения денем, нощем и извън

установеното им работно време, което е извънреден труд, който до ден днешен не се заплаща. Този труд се състои в приемане и реагиране на сигнали на тел. 112, съвместни мероприятия със служителите на МВР, потушаване на горски пожари и реагиране при бедствия и аварии.

Материална база и техническо оборудване. Морално останял и абсолютно амортизиран, автомобилът, с който осъществяваме ежедневния непосредствен контрол и опазването на горите, е почти пред разпад и представлява потенциална опасност за сигурността и здравето както за горските инспектори, така и за останалите участници в движението. Ежедневните ремонтни дейности на останялата техника многократно надвишават балансовата им стойност.

Социални придобивки. Липсата на социални придобивки и ДМС допълнително усложнява и демотивира нормалния работен процес и неговата ефективност. Ежед-

невните разходи за храна, пътни и други необходими консумативи не са покрити финансово или обезпечени под друга форма. Не получаваме полагащите се командироъчни, въпреки многократните ни пътувания до обекти извън обхвата на дейността ни. Не се дава пълен състав на полагащото се униформено и теренно облекло всяка година, а това става със закъснение.

Правим сравнение с колегите от МВР, чито служебни задължения са много близки до задълженията на горските инспектори и са със сходни условия на труд, премоция, задължения и отговорности, като добавяме и това, че горските инспектори работят в горски пресечени терени, далеч от населени места и при липса на всякакви комуникации. Не на последно място е горчивият факт за негативното отношение на съдебната система относно казусите и нарушенията по горецитирани нормативни актове, както и липсата на адекватна правна защита на горските инспектори.

Всички ние, работещите в регионалните дирекции (заедно с общата администрация), които осъществяваме контрол, питаме: "Нямали механизъм, по който да бъдат удовлетворени скромните ни искания?".

Настояваме спешно да се създаде работна група, която да обсъди и предложи подход и мерки за решаване на проблемите.

1. По адекватно заплащане:

- изравняване на заплащането, съобразно заеманата длъжност на всички служители в регионалните дирекции по горите;

- заплати, съответстващи на средната заплата за страната;

- да се върне допълнителното трудово възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит;

- нормално работно време и заплащане на всеки час извънреден труд съгласно КТ и ЗДС;

- допълнително финансово стимулиране.

2. Материална база и техническо оборудване:

- тотална подмяна на пре-калено амортизираната и остаряла техника, което е видно от направените разходи за новата поддръжка;

- осигуряване на съвременно оборудване за отговорното и прецизно изпълнение на вменините ни задължения;

- редовно получаване на теренно и униформено облекло съгласно Наредба № 3;

- повишаване на професионалното ниво и квалификацията на служителите с провеждана професионална обучение.

3. Социални придобивки:

- редовно заплащане на командироъчни, разходи за храна и пътни за всички служители;

- преминаване на по-висока категория на труд.

За всички нас е ясно, че осъществяването наисканият е свързано с редица трудности и проблеми, но все пак сме твърдо убедени, че с общи усилия - на управляващи и управлявани, резултатът ще бъде положителен.

Природни условия и възобновяване към горната граница на гората

За формиране на горната граница на гората влияние имат много фактори и тяхното въздействие е комплексно. За нашите климатични условия се посочва, че горната граница на гората е на 2200 м н.в., а на същата надморска височина минава и 10-градусовата юлска изотерма, която се счита за температурна горна граница на гората. Естествената горна граница на гората се очертава от територия, покрита от растителна формация на клек, с единично или групови растящи дървета от смърч и бяла мутра.

Наред с по-ниските планини у нас се издигат и високите Рила и Пирин, които по ради на някои свои особености имат подчертан алпийски характер. Природните условия в планинските райони имат специфични характеристики. Местоположението, конфигурацията и релефът на планините са от значение за различията в нашите климатични и хидрологични условия, за разнообразието на горски месторастения, на растителна и почвена покривка.

За възобновяването и за вертикалното разпространение на горската растителност важна предпоставка са различията на планинските климатични условия, които се проявяват с повишаване на надморската височина. За съществуване на гора на определена територия се знае, че средната месечна температура на въздуха не трябва да бъде по-ниска от 10°C през всеки от месеците на вегетационния период.

Поради особености на природните условия във ви-

соките ни планини горната граница на гората се разполага по-ниско на северните склонове в сравнение с южните, тъй като при тях топлинните условия са по-благоприятни за развитие на горска растителност. От направени наблюдения за северните склонове на Рила е установено, че горната граница на гората минава средно на 1950 м надморска височина. Рила е разположена на границата между области на умереноконтинентален и на преходносредиземноморски климат.

В настоящия материал е представена информация от наши изследвания, извършени във връзка с изучаване на лесовъзобновителни процеси и влиянието на климатичните условия върху възобновяването на иглолистните гори, от стационар "Говедарци" на Института за гората - БАН.

Обектите са разположени в пояса на смърча, на различна надморска височина, включително към горната граница на гората на 1750-1800 м н.в., в м. Мечит в северозападната част на Рила. В организационно и методично отношение наблюденията върху климата в стационара са ръководени в продължение на няколко десетилетия от проф. Иван Раев, като е предложена схема за изменение на някои климатични показатели по южните и по северните склонове на планината. Под него ръководство бяха организирани и изследвания върху екологични проблеми на лесовъзобновяването като част от провежданите стационарни проучвания по комплексна методика. Мно-

гогодишните метеорологични наблюдения са извършвани от Института за гората на различна надморска височина, в съответни местоположения на открито и в гори от смърч или от бял бор, както и при горната граница на гората в пояса на клека, над хижа "Мечит" в Рила.

Природните условия при горната граница на гората за изследвания район на Рила имат умереноконтинентален характер на климата. Показателна за това е неравномерната динамика на изменение на валежния режим през отделните месеци на годината, с установен пролетно-летен максимум в разпределението на валежите и по-малко валежи през есента и зимата. По северните склонове на Рила преобладават летните валежи и е установено, че на тях се пада една трета от годишната валежна сума.

Възобновяването на смърча и на някои други дървесни видове в горски фитоценози под горната граница на гората в района притча при годишна сума на валежите около 1000 mm, но

телно по-малко или по-голямо количество на валежите, както и периоди на повишаване на температурата на въздуха.

Въз основа на получени метеорологични данни от стационар "Говедарци" - м. Мечит, на Института за гората при 1750-1800 м н.в. е определена и средногодишна температура на въздуха 3.7°C. Като най-студени месеци за изследвания район при горната граница на гората се очертават януари и февруари. Средните годишни температури на въздуха са варирали за февруари между -12.5°C и -1.2°C, а за януари - между -8.7°C и -0.5°C. От направени сравнения могат да се посочат години с по-висока средногодишна температура на въздуха от определената 3.7°C за района. Над хижа "Мечит" много от наблюдавания смърчов подраст страда от късни пролетни и ранни есенни студове.

За разпространението на горите температурните условия се посочват като основен екологичен фактор. За годините, през които са провеждани наблюдения върху възобновяването и състоянието на подроста в растителната покривка, климатичните условия са характеризирани и за периода от април до октомври. По данни за изменение на средната месечна температура на въздуха най-топли през вегетационния период са месеците юли и август. За определен годишен период се вижда, че средната месечна температура за юли варира от 8.4°C до 20.1°C, а за август варира

от 7.3°C до 21.6°C. Това показва, че отделни години се отличават със сравнително по-малко или по-голямо количество валежи и периоди с повишена температура на въздуха.

Въз основа на получени метеорологични данни от стационар "Говедарци" - м. Мечит, на Института за гората при 1750-1800 м н.в. е определена и средногодишна температура на въздуха 3.7°C. Като най-студени месеци за изследвания район при горната граница на гората се очертават януари и февруари. Средните годишни температури на въздуха са варирали за февруари между -12.5°C и -1.2°C, а за януари - между -8.7°C и -0.5°C. От направени сравнения могат да се посочат години с по-висока средногодишна температура на въздуха от определената 3.7°C за района. Над хижа "Мечит" много от наблюдавания смърчов подраст страда от късни пролетни и ранни есенни студове.

За разпространението на горите температурните условия се посочват като основен екологичен фактор. За годините, през които са провеждани наблюдения върху възобновяването и състоянието на подроста в растителната покривка, климатичните условия са характеризирани и за периода от април до октомври. По данни за изменение на средната месечна температура на въздуха най-топли през вегетационния период са месеците юли и август. За определен годишен период се вижда, че средната месечна температура за юли варира от 8.4°C до 20.1°C, а за август варира

Съвременната горна граница на гората у нас се смята за занижена в някои райони, главно поради антропогенна дейност в миналото и опожарявания на гори за разширяване на пасищни площи.

Док. д-р Надежда СТОЯНОВА

Годишнина

Инж. Борис НАЧЕВ на 85 години

Роден е на 26.1.1935 г. във Велинград, Пазарджишко област.

Възпитаник е на Техническа гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград. През 1968 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

В продължение на 27 години работи в УОГС "Г. Ст. Аврамов" - Юндолова, където последователно е заместник-

директор, а от 1974 г. до пенсионирането си през 1995 г. - директор на Учебното стопанство.

Инж. Начев е изявен ръководител с отлични организаторски умения, с определен принос за бързо механизиране на горскостопанските процеси, както и за развитието на дървообработващата база в стопанството и изграждането на ново общежитие.

Инж. Минко ПЪДЕВСКИ на 75 години

Роден е на 23.01.1945 г. в с. Борима, Ловешка област.

След дипломирането си във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1973 г. постъпва на работа в Горско стопанство - Симитли, където по-късно става заместник-директор, а от 2004 г. до пенси-

онирането си през 2008 г. е директор.

В продължение на 30 години инж. Пъдевски работи за опазване на горите и тяхното обогатяване. Той е уважаван лесовъд и опитен ръководител на горското стопанство в региона.

Инж. Господин ГОСПОДИНОВ на 75 години

Роден е на 01.02.1945 г. в с. Бяла, Варненска област.

През 1968 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва работа като началник на горско-технически участък в Горско стопанство - Старо Оряхово. През 1977 г. е назначен за директор на стопанството.

През 1986-1989 г. е директор на дирекция "Лов и риболов" в централното управление на горите - Асоциа-

ция "Горско стопанство и горска промишленост".

През 1989 г. е назначен за заместник генерален директор на фирма "Лонгоза", а през 1991-1997 г. е директор на Държавно лесничество - Шерба.

Инж. Господинов е изявен професионалист и ръководител в системата на горското стопанство, със съществен принос за успешното развитие на ловното стопанство в страната.

Инж. Стоян ДОПЧЕВ на 75 години

Роден е на 08.02.1945 г. в Ракитово, Пазарджишко област.

През 1964 г. завърши Техникум по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград, а през 1972 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Постъпва в Горско стопанство - Ракитово (от 2002 г. е ДДС, а от 2009 г. - ДЛ), на

което през 1995 г. става директор и се пенсионира през 2009 година.

В продължение на 8 години е на работа в Ками в ГПП - Усогорск.

Инж. Допчев е изявен лесовъд и успешен ръководител, с определен принос за успешно провеждане на горскостопанските дейности и развитието на ловното стопанство.

Съюзен живот

Общо събрание на Съюза на лесовъдите в България

Новоизбраният Управителен съвет на Съюза на лесовъдите в България

На 4 декември 2019 г. в зала "Акад. Мако Даков" на ЛТУ се състоя редовно за седане на Общото събрание на Съюза на лесовъдите в България. Събранието бе свикано на основание на изискванията на чл. 19 от Устава на СЛБ от проф. д-р Иван Палигоров - председател на СЛБ, с решение на Управителния съвет от 17.10.2019 година. В съответствие с изискванията предварително бяха проведени заседания на всички дружества, избрали нови регионални съвети и председателите им, като протоколите бяха изпратени своевременно. От редовно избраните 49 делегати на заседанието присъстваха 43, което позволи събранието да бъде легитимно.

Събранието бе открито от проф. Иван Палигоров - председател, и водено от д-р инж. Анна Петракиева - заместник-председател на СЛБ. Предложен и гласуван бе съставът и председатели на Комисия по проверка на кворума и Комисия по проект за състав на нов Управителен съвет. С явно гласуване и пълно большинство бе приет предварително определеният дневен ред: Отчетен доклад за дейността на СЛБ и на Управителния съвет за периода 2015-2019 г.; Отчет за изпълнение на бюджета за периода 2015-2019 г.; Избор на членове на УС на СЛБ; Организационни въпроси.

Проф. Палигоров представи приетите от УС Отчет за дейността и за бюджета на СЛБ за 2015-2019 г., за да се обсъждат едновременно (отчета за дейността публикуваме на стр. 1 и 2). В последвалата дискусия бяха изказани мнения по акцентите в доклада, който е оценен като подобрен и

председателят на Комисията по избора на УС на СЛБ - инж. Богдан Богданов, предложи новият Управителен съвет да се състои от 33-ма членове и прочете предложението за поименния състав, което бе прието и след това единодушно гласувано от Общото събрание. В състава на новия Управителен съвет участват поне по един представител на регионалните съвети (РС) на СЛБ, представители на дружествата на ветераните лесовъди, на ИАГ, ЛТУ, ИГ - БАН, като новите членове са 8.

Управителен съвет на Съюза на лесовъдите в България

№	Име, презиме, фамилия	Делегат от
1.	Д-р инж. Анна Димитрова Петракиева - досег. член	ДПП "Витоша"
2.	Инж. Антоанета Йорданова Дивилска - досег. член	РС - Благоевград
3.	Инж. Айнур Мехмедалиева Ибрямова - досег. член	РС - Кърджали
4.	Инж. Богдан Симеонов Богданов - досег. член	В. "Българска гора"
5.	Инж. Борислав Христов Цвятков - нов член	РС - Бургас
6.	Инж. Борис Венчев Господинов - досег. член	Редакция на сп. "Гора"
7.	Инж. Валентин Костадинов Чамбов - досег. член	ИАГ
8.	Инж. Веселин Радославов Ангелов - досег. член	РС - Кърджали
9.	Инж. Галина Спасова Копралева - досег. член	РС - Пазарджик
10.	Инж. Деян Стойнев Стойнев - нов член	ИАГ
11.	Инж. Димитър Георгиев Здравков - нов член	РС - Кюстендил
12.	Инж. Емил Кирилов Ракъджиев - досег. член	Дружество ИАГ
13.	Инж. Елин Сашов Лилов - досег. член	РС - Смолян
14.	Проф. д-р Иван Петров Палигоров - досег. член	ЛТУ
15.	Инж. Иван Николаев Ризов - нов член	РС - Благоевград
16.	Инж. Ирена Николова Банова - досег. член	РС - Русе
17.	Инж. Йорданка Маринова Стоилова - нов член	РС - Стара Загора
18.	Инж. Любен Господинов Желев - досег. член	Част. практик. лесовъди
19.	Инж. Людмил Любомиров Узунов - нов член	РС - Русе
20.	Инж. Маргарита Петрова Новкова - нов член	РС - Берковица
21.	Инж. Минко Лалов Пъдевски - досег. член	Д-во на ветерани - Благоевград
22.	Проф. Никола Димитров Колев - досег. член	Д-во на ветерани - София
23.	Инж. Николай Лилианов Колев - досег. член	РС - Шумен
24.	Инж. Никола Георгиев Каварджиков - досег. член	РС - Пловдив
25.	Инж. Радослав Борисов Радев - нов член	РС - Варна
26.	Инж. Румяна Христова Велчева - досег. член	РС - Ловеч
27.	Инж. Румяна Николова Пенева - досег. член	РС - Сливен
28.	Инж. Сашка Любенова Иванова - досег. член	РС - Смолян
29.	Инж. Севдалина Иванова Димитрова - досег. член	РС - Благоевград
30.	Инж. Стоян Цанков Тошев - досег. член	РС - София
31.	Инж. Тодор Георгиев Бонев - досег. член	РС - В. Търново
32.	Проф. Христо Иванов Цаков - досег. член	ИГ - БАН
33.	Инж. Цветко Петров Водев - досег. член	РС - Пазарджик

Нови книги

Петър Генов

ДИВА СВИНИЯ

БИОЛОГИЯ, ЕКОЛОГИЯ И СТОПАНИСВАНЕ

Петър Генов. Дива свиня - биология, екология и стопанисване. Издателство "Книжен тигър", София, 2019 г., 503 стр.

Завършил биология в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски", проф. д.н. Петър Генов от 1978 до 2010 г. работи в Института по зоология -

БАН. Научните му изследвания са насочени към дивите копитни и едри хищници. Дивата свиня е основният вид, който той продолжително изследва, като прави проучвания в Полша, България, Алжир и Италия.

Резултатите от проучванията са публикувани в над 8 страни. В съавторство написва за вида монография, която излиза на италиански език през 2000 година.

Настоящото издание, описващо дивата свиня, е възможно най-пълно, като съдържа 19 глави, придружени с таблици, фигури и илюстрации.

Издаването на книгата бе подпомогнато от пет държавни горски предприятия.

Съюзен живот

Клубът на лесовъдите ветерани в Пазарджишки регион отбеляза 15 години от създаването си

На 22 ноември м.г. на територията на ДГС - Селище, се провежда отчетно-изборно събрание на ветераните лесовъди. Мероприятието започна с посещение на новоизградения Кът на лесовъда. Събранието бе открито от председателя на Клуба инж. Георги Петканин в присъствието на председателя на СЛБ проф. д-р Иван Палигоров и зам.-председателя инж. Севдалина Димитрова, директор на РДГ - Пазарджик, инж. Ангел Кузманов, на ДГС - Батак, инж. Богомил Серафимов, на ДГС - Селище, инж. Велизар Чолаков, зам.-директора на ЮЗДП - Благоевград, инж. Антоанета Дивилска, председателя на Клуба на лесовъдите ветерани от Благоевградски регион инж. Минко Пъдевски.

С единминутно мълчане

ние бе почетена паметта на починалия лесовъд от Пазарджишки регион. Инж. Велизар Чолаков запозна присъстващите с дейността на ДГС - Селище. Инж. Георги Петканин направи обстоен отчет на дейностите и мероприятията, които са залегнали в плана за годината. Особен принос на ветераните е изпратеното отворено писмо за незаконообразното изсичане на дървостойките в поречието на реките, благодарение на което бе

преустановена тази порочна практика. Бяха проведени срещи и мероприятия по време на Седмицата на гората.

Проф. Иван Палигоров се спря върху необходимостта от актуализиране на нормативната база, осигуряването на теренно облекло, предоставянето на дърва за служителите, постави въпроси, свързани с развитието на горския сектор.

Ръководството на СЛБ бе осигурило скромни пода-

рьци и почетни грамоти за 14 съюзни членове от Батак и Велинград, навършили годишнина.

С единодушие за председател на Клуба бе преизбран инж. Георги Петканин. За секретар бе избран инж. Кирил Тодоров.

Тържественото събрание завърши с химна на лесовъдите "Хубава си, моя гора".

Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

ЮЦДП - Смолян, представи актуални данни и мерки за борба с корояда

Реална е опасността от наможаване и нападение от корояд върху здрави насаждения в близост до ветровалните територии на Държавно горско стопанство - Смолян, сочат проучвания на Института за гората - БАН.

След ветровала в началото на 2018 г., повалил десетки хиляди кубични метри иглолистна дървесина, през пролетта на същата година Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, възложи на експертен екип от Института за гората изпълнението на проект за мониторинг на насекомите, хранещи се с жива дървесина на смърча, елата и белия бор в териториите на ДГС - Смолян, засегнати от ветровала. Целият на проекта бяха свързани с установяване на основните видове насекоми, наблюдение на тяхното развитие и наможаване в актуалните условия в горите след ветровала, както и набелязване на ефективни мерки за борба, с цел минимизиране на бъдещи повреди върху живите дървета на територията на стопанството. С помощта на феромонови уловки беше отчетена висока численост на основните видове корояди в района, което е доказателство за опасност от нападения върху здрави дървета през 2020 година. В същото време във феромоновите уловки бяха установени и видове специализирани хищници по коро-

Феромонови уловки за корояд по белия бор

Майчини и ларвни галерии от върхов корояд по белия бор

яда, чиято численост обаче е сравнително ниска и не може да се очаква съществено въздействие върху вредителите. В допълнение експер-

остатъчен хранителен субстрат (пънове, върхни части на стъбла и клони) позволява наможаването на най-опасните видове корояд по смърча (*Ips typographus*) и белия бор (*Ips acuminatus*).

През 2020 г. ЮЦДП - Смолян, планира редовни наблюдения за своевременно регистриране на нападения в прилежащите на ветровала гори, както и прилагането на мерки (залагане на ловни дървета, чрез които да се редуцира числеността на вредителите). Разглеждат се възможностите за прилагане на методи за биологична борба с короядите чрез патогенни гъби.

Годишни

Проф. Никола СТОЯНОВ на 70 години

Роден е на 17.09.1949 г. в с. Костел, Великотърновска област.

През 1972 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", и започва работа в ГС - Стара Загора, като началник на ГТУ.

От 1976 г. е асистент във ВЛТИ. През 1991 г. е избран за доцент по организация и

планиране на горското стопанство, а от 2012 г. е професор.

Научноизследователската и научноприложната дейност на проф. Стоянов е в областта на икономиката, организацията, планирането, управлението, маркетинга, приемаществото и иновациите в горския сектор и горската политика.

Има над 130 публикации.

Музеен кът на акад. Николай Хайтов бе открит в Хвойна

100-годишнината от рождения на известния писател, публицист и лесовъд Николай Хайтов бе отбелязана с откриването на музеен кът в с. Хвойна, Смолянска област. Музеен кът се помещава в Държавното горско стопанство, преименувано със заповед на министъра на земеделието, храните и горите от 30 октомври 2019 г. на Държавно горско стопанство "Акад. Николай Хайтов".

Присъстваха наследници на писателя - синовете му арх. Здравец Хайтов - председател на Фондация "Памет", със съпругата си Диана, и Александър Хайтов, както и дъщеря му Елена Хайтова. Експонати в музеен кът са бюрото, пишещата машина и писалката на писателя, както и много негови архивни снимки (снимката). Наследниците на Николай Хайтов допълниха сбирката с негов портрет, рисуван от внучката му Елица Гигова.

По случай годишнината съвместно с Фондация "Памет" МЗХГ изготви календар за 2020 г. с 12 снимки на месата в Родопите, описани в книгите на Хайтов, и цитати от негови произведения.

Съюз на лесовъдите в България

София, 1303, ул. "Антим I" № 17

тел.: 02 9818632

ОБЯВА

Заседание на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България, на основание чл. 24 от Устава на СЛБ, се свиква на 05.03.2020 г. от 10.30 ч. в зала "Акад. Мако Даков" на централната сграда на ЛТУ, София, бул. "Климент Охридски" № 10.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Избор на зам.-председатели на СЛБ.
2. Определяне на състав на работни комисии към УС на СЛБ.
3. Приемане на отчета за бюджет 2019 г. и проект за бюджет 2020 г.
4. Организационни въпроси.

Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България, на основание чл. 19 от Устава на СЛБ, свиква заседание на Общото събрание на СЛБ на 05.03.2020 г. от 11.30 ч. в зала "Акад. Мако Даков" на централната сграда на ЛТУ, София, бул. "Климент Охридски" № 10.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Приемане на отчет за бюджета на СЛБ за 2019 г.
2. Приемане на проект за бюджета за 2020 г.
3. Организационни въпроси.

Норма на представителство за Общото събрание: членовете на УС плюс 1 делегат на организации със 150 членове и 2 делегати при организации с над 150 членове. Присъствието на заседанието е наложително.

Информация за материалите за заседанието, както и за потвърждане на участието - в офиса на СЛБ - тел. 02 9818632, 0885159501 - инж. Богдан Богданов, или 0888759821 - организационен секретар инж. Боян Бояджиев.

Председател на СЛБ: /п/ Проф. д-р Иван Палигоров

Бележити дейци на лесотехническата наука —

Проф. Свilen Николов - пътят в науката и обществения живот

Един от най-изтъкнатите преподаватели от ВЛТИ/ЛПУ, обичан и уважаван от поколения студенти от всички специалности, проф. Свilen Йорданов Николов, е роден на 12.12.1919 г. в с. Кондофрей, Пернишко.

Основното си образование получава в родното си село и както повечето младежи тогава трябва да работи. Така в продължение на 4 години е общ работник в София.

През 1941 г. завърши гимназия в Кюстендил. Отбива редовната си военна служба. През 1943 г. става студент в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет. Мобилизиран в редовете на Българската армия през октомври 1944 г., прекъсва обучението си и участва в Отечествената война до юли 1945 година. След това продължава следването си и завърши лесовъдство със за-дължителния едингодишен стаж през 1947 година.

В края на 1949 г. постъпва като аспирант в катедра "Механична технология на дървесината" в Лесовъдния факултет, където работи по темата "Сравнителни изучавания върху качествените изменения в дървесината на

буковите паркетини при съкратен процес на изсушаване", която защитава през 1953 година. През 1954-1955 г. е главен асистент и старши преподавател в Катедрата. Със своята изключителна трудоспособност, упоритост и стремеж към познанието Свilen Николов бързо се налага като отличен специалист по механична технология на дървесината.

През 1956 г. печели конкурс за доцент във Висшия лесотехнически институт.

За неговото израстване като специалист и научен работник по проблемите на механичната технология на дървесината и мебелното производство съществена роля изиграват специализациите му в Ленинградската лесотехническа академия и Московския лесотехнически институт.

През 1967 г. Свilen Николов е избран за професор и ръководител на катедра "Механична технология на дървесината", а по-късно - и на обособилата се самостоятелна катедра "Мебелно производство", която ръководи до 1985 година. С умението си да работи в колектив и да бъде лидер бързо

обединява около себе си много специалисти от различни поколения и за кратко време подготвя висококвалифицирани преподавателски и научноизследователски кадри.

Успоредно с научноизследователската и преподавателската дейност проф. Николов взема активно участие в укрепването на ВЛТИ и специалността "Механична технология на дървесината" като заместник-ректор през 1958-1962 г., председател на Специализирания съвет по лесотехника и член на Висшата атестационна комисия в продължение на 4 години.

По негова идея и активно участие се създава Лесотехнически музей на ВЛТИ, на който е ръководител в продължение на 15 години. Главната цел е запазването на постигнатото в продължение на десетилетия в областта на теорията и практиката на горското стопанство и дървообработването у нас и съхраняването за поколенията на върховите постижения на науката и практиката и ценностната система на лесовъдската колегия.

През 70-те години на ХХ в.

нуждите на социалната практика и изчерпаемостта на горските ресурси налагат да се търсят пътища за ефективно използване на дървесината и под ръководство на проф. Николов е създадена първата у нас Лаборатория "Модифициране на дървесината", която той ръководи в продължение на 15 години и подготвя висококвалифицирани научни и изпълнителски кадри.

Много внимание проф. Николов отделя на Библиотечния комитет на ВЛТИ, на който е председател в продължение на 13 години, когато библиотеката и информа-

ционният център в Института се налагат като водещи в областта на лесовъдството, дърводобива и дървообработването не само у нас, но и в други страни.

Забележителна е дейността на проф. Николов по издигането на научното и културното ниво на студентите. Той обича да контактува и беседва със студентите от всички специалности.

Дълги години е член на редакционните колегии на "Научни трудове" на ВЛТИ и сп. "Дървообработваща и мебелна промишленост".

Резултатите от научноизследователската и приложната дейност на учения са обобщени в повече от 500 публикации, от които 340 научноизследователски труда, 163 научнопопулярни и популярни статии, учебници, наръчници. Разработките му са със значителни научни и практически приноси.

Сам и в съавторство подготвя 8 монографии. С изключителна прецизност и последователност ръководи събирането, написването и отпечатването на библиография (в четири тома), посветена на "100 години лесотехническа книжнина". Има 17 авторски свидетелства. Ръко-

водител е на 15 докторанти. Много от изявените учени по механичната преработка на дървесината са негови възпитаници.

Като изявен учен и специалист участва в проектирането, построяването и пускането в експлоатация в Северна Корея на подарен от България сушилен цех на дървообработващ завод. Проф. Николов изнася и цикъл от лекции на специалисти от Научноизследователския лесовъден институт в Пхенян.

В продължение на три месеца е водещ консултант при разработването на учебни планове по специалността "Лесотехника" на Селскостопанската академия в Тирана, Албания.

Дълги години работи като активен член на Националния съвет на НТС по лесотехника и дървообработване.

За научната и обществената си дейност е награден с ордена "Св. св. Кирил и Методий" - II и I ст., удостоен е с почетното научно звание "доктор хонорис кауза" на Лесотехническия университет.

Починал през 2004 година.

B

Горовладелска коопeração "Дъб" - оригинална форма на горско сдружение

През 90-те години на XIX в. възниква въпросът как да бъдат стопанисвани частните гори на територията на отделните села, без те да бъдат унищожавани за земеделски площи. През 1896 г. окръжният горски инспектор във Видин успява да организира обединяването на всички частни гори от селата в една обща гора, която да се изиска колективно - на участъци и с определен годишен турнус. Добитите количества дървесина - строителни материали и дърва, се разпределят пропорционално съобразно площа на притежаваните от всяко семейство или род гори.

Възприемайки тази идея, бившият горски надзирател от плевенското село Бохот Цветан Цанков през 2001 г. организира частните собственици на гори от селото да създадат Горовладелска коопeração "Дъб". Още същата година чрез тогавашния директор на ДГС - Плевен, инж. Юри Николов кооператорите търсят помощта на ЛЗС - София, за лесопатологичното обследване на насажденията, включени в коопeraçãoта, и възможностите за разширяване на горските територии. С времето горската коопéraция се оказва полезна форма на стопанисване на малките парчета гора и задоволяване на потребностите на населението от дърва и други материали.

Сегашният председател на коопéraцията техник-лесовъдът Цветослав Цветанов е избран на общо събра-

ние през 2007 г. и я ръководи вече трети мандат. Той ни разказа за дейността ѝ днес. След излизането на Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд (1999 г.) Цветан Цанков свиква общоселско събрание и предлага всички собственици на гори да се обединят в коопéraция. По-вечето от жителите имат реституирани гори, но с малки площи - предимно до 10 дка, което изключително затруднява индивидуалното им стопанисване, поради което собствениците гласуват колективната форма като по-рационална за стопаните и по-ефективна за развитието на гората. Дърводобивът се извършва в рамките на даден отдел и поддадел и така гората не се раздробява на множество малки парчета, като в някои се сече, а в други - не. Сдружаването улеснява значително стопанисването на горските имоти, гарантира ежегодно задоволяване на потребностите от дърва за огрев чрез дългосрочно устойчиво стопанисване и осигурява известен паричен доход на членовете на коопéraцията. Ръководи от председател и управителен съвет, избирани на общо събрание.

Горовладелската коопéraция "Дъб" притежава около 5700 дка гори, по състав предимно церово-дъбовите насаждения, собственост на физически лица - член-кооператори. Делът на нискостъблените гори, и в горскостопанския план няма площи за ново залесяване. През 2008 г. върху 50 дка е създадена култура от акации.

Дърводобивът се организира от коопéraцията със собствени сили и средства и се извършва от местни секачи и шофьори на товарни автомобили до 4 т, за да не се уврежда подрастът при извоза. Не се наемат дърводобивни фирми. Не са използ-

вани и средства от допълнително финансиране по различни програми и мерки. Коопéraцията не извършва търговия с дървен материал, а само доставка на дървата до адреса на всеки член-коопéraтор със собствен превоз. Цена на един кубик дърва до с. Бохот например е 47 лв. с включен ДДС. Съзнателно се поддържа ниска цена, тъй като дървата са само за членовете на "Дъб" и печалбата е минимална - колкото да покрие всички останали разходи по издръжката на коопéraцията.

Какво дава коопéraцията на своите членове? "На първо място - разказва Цветослав Цветанов - се спестява личен труд, пари и време, тъй като не се налага всеки поотделно да възлага на лицензиран лесовъд изгответяне на програма за стопанисването на имота си, маркирането на дървата за сеч и изгответянето на необходимите документи за сечта, да търси работници и превоз на дървата до двора си. Това се организира от коопéraцията. Косвените ползи са изцяло за гората - можем да осигурим по-добро стопанисване от лесовъдска гледна точка, да създадем условия за развитието на подрастът и по-стриктна охрана на горите".

Председателят на коопéraцията подчертава, че експерти и специалистите от РДГ - Ловеч, и ДГС - Плевен, оказват навременна методическа помощ. Проблеми възникват от страна на РИОСВ - Плевен, която не

даде съгласие за новия горскостопански план, изработен през 2015 г., с мотива, че предвидените от лесоустройствите площи за извеждане на сечи са част от горскостопанските територии, попадащи в защитената местност "Кайлька". А това са около 50 % от площта на горите на коопéraцията. Според плана за управление на ЗМ "Кайлька" от 2011 г. в тези гори трябва да се провеждат само отгледни сечи с ниска интензивност - до 15 %, при пълнота на насажденията не по-малка от 0.9. Насажденията на коопéraцията в тази зона са пресъздадени за отбележано, че подрастът е в добро състояние. Колективът, разработил ландшафтостроителен проект за ЗМ "Кайлька" (инж. Илия Петров и ланд. арх. Димитрина Берберова) е заложил не отгледни, а именно възстановителни сечи, както се предвижда и от "Пролес инженеринг".

Последната санитарна сеч в насаждение от ЗМ "Кайлька" е изведена през 2013 г., а санитарното състояние на тези гори бързо се влошава, тъй като там отдавна нищо не се прави и дървостоят е престарял.

Ръководството на коопéraцията настоява за широко обществено обсъждане и промяна на стопанисването на горите в тази защитена местност и недоумява защо бъдещето на нашите гори се остава единствено в ръцете на еколозите. И е загрижено за бъдещето на Горовладелската коопéraция "Дъб", показала много добра практика в стопанисването на частните гори у нас.

Доц. д-р Янcho Найденов

IN MEMORIAM

На 5 декември м.г. почина инж. Продан Стоянов Проданов.

Роден е на 01.02.1949 г. в с. Мухово, община Ихтиман. През 1980 г. се дипломира във ВЛТИ.

Работи като лесничий в ГС - Панагорище, а от 1983 до 1991 г. е технолог по дърводобива и главен механик в ГСК - Пазарджик. В РДГ - Па-

зарджик, работи последователно като експерт по залесяването и заместник-директор от 1991 до 2012 г., когато се пенсионира. Има голям принос в залесяването на над 200 000 дка гори в региона.

Активен синдикален деец, председател на Регионалния синдикален съвет - Пазарджик, и член на УС на ФСОГСДП. През 2008 г. става носител на приза „За цялостен лесовъдски принос“.

Поклон пред светлата му памет!

На 12 декември м.г. почина д-р инж. Иван Петров Иванов.

Роден е на 03.08.1935 г. в с. Обидим, Благоевградска област.

През 1961 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“. Една година работи в ГС „Беслет“. От 1962 г. започва работа в Нормативно-изследователското бюро - Велинград, на Министерството на труда и работната заплата.

От 1965 до 1995 г. е преподавател в Техникума по горско стопанство „Христо Ботев“ - Велинград. През 1972 г. защитава докторат по селекция и генетика в Института за гората -

БАН.

В периода 1971-1973 г. работи като проектант в Алжир, а през 1976-1977 г. е преподавател по горски технически дисциплини в лицей в Казабланка, Мароко.

През 1987-1994 г. преподава екология, лечебни свойства на растенията и други университетски дисциплини в Алжир. С помощта на 30 изследователи проучва множество растения от Северна Африка и България, което става причина и за написването на енциклопедия „Лечебните свойства на растенията“, претърпяла две издания (2007, 2018). Рецензент и автор на учебници за Лесотехническия университет.

Пенсионира се през 1995 година.

През 2011 г. е награден със значка „Златна книга“, а през 2013 г. е удостоен със златна монета „Писменост“ от Съвета на европейс-

ката научна и културна общност.

В продължение на 10 години е заместник-председател на Дружеството на лесовъдите ветерани от Пазарджишкия регион. Член на УС

на Съюза на лесовъдите в България.

Поклон пред светлата му памет!

На 29 декември м.г. почина инж. Кирил Златанов.

Роден е на 23.11.1940 г. в с. Гърмен, Благоевградска област. Завърши ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

През 1965 г. започва работа като началник на горскостопански

участък в Горско стопанство - гр. Гоце Делчев. От 1967 до 1970 г. е директор на ГС - м. Вищерица, а от 1970 до 1985 г. - заместник-директор на Горско стопанство - гр. Гоце Делчев.

От 1985 до 1992 г. е заместник-директор и директор на ГС „Беслет“. От 1992 до 2002 г. е началник на горскостопански участък и заместник-директор в ГС - гр. Гоце Делчев. Пенсионира се през 2004 година.

Поклон пред светлата му памет!

На 9 януари почина проф. Йордан Кръстев Кулелиев.

Роден е на 05.10.1934 г. в София. През 1957 г. завърши ВЛТИ, специалност „Озеленяване“. Във ВЛТИ последователно работи като асистент (1958 г.), доцент (1980 г.) и професор (1992 г.). Ръководител на катедра „Ландшафтна архитектура“, зам.-декан на Факултета по горско стопанство и озеленяване“ (1989-1992 г.), декан на ФГСО (1992-1993 г.) и

зам.-председател на СНС при ВАК.

Научната степен „кандидат на техническите науки“ (сега „доктор“) придобива през 1976 година. Член е на Съюза на архитектите в България, Съюза на учените, член на УС на Българско движение „Син флаг“, член на редколегии на няколко списания. Научните му интереси са в областта на зелените системи в населените места, декоративната растителност, историята на парковото изкуство. Автор на над 160 публикации. Ръководител на над 100 дипломанти и 8 докторанти. Носител е на високи държавни отличия.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Прекратяване на трудов договор по взаимно съгласие

Отговор: Съгласно чл. 325, ал. 1, т. 1 от КТ, трудовият договор се прекратява, без която и да е от страните да дължи предизвестие по взаимно съгласие, изразено писмено. Страната, към която е отправено предложението, е длъжна да вземе отношение по него и да уведоми другата страна в 7-дневен срок от получаването му. Тя може да се съгласи с направеното предложение, като приеме предложението, така, както е направено, а именно - прекратяване на посоченото основание, от посочения в молбата момент. Ако тя не направи това в указания от Кодекса на труда срок - седем дена, като уведоми другата страна писмено за съгласието си, смята се, че предложението не е прието, т.е. трудовото правоотношение не се прекратява, а продължава да съществува, така както е договорено със сключения между страните трудов договор.

Прекратяване на трудовото правоотношение на основание чл. 326 от КТ (прекратяване на трудовия договор от работника или служителя с предизвестие) е възможност за едностренно прекратяване от страна на работника или служителя. В този случай работниците или служителите с предизвестие (заявление) могат еднострочно да прекратят трудовия си договор, като уведомят писмено работодателя, че прекратяват трудовото си правоотношение на посоченото основание (чл. 326 от КТ). Срокът на предизвестието започва да тече от следващия ден на получаването му. Срокът на предизвестието при прекратяване на бързочен трудов договор е 30 дена, доколкото страните не са уговорили по-дълъг срок, но не повече от 3 месеца. Срокът на предизвестието при прекратяване на срочен трудов договор е 3 месеца, но не повече от остатъка от срока на договор (чл. 326, ал. 2 от КТ). Срокът на предизвестието започва да тече от следващия ден на получаването му. Предизвестието

ВЪПРОС: Може ли работодателят да прекрати трудовия ми договор на основание чл. 326 от КТ (прекратяване на трудовия договор от работника с предизвестие), след като аз съм пуснал молба за прекратяване на трудовия договор по взаимно съгласие от конкретна дата. След изтичане на предвидения в Кодекса на труда (КТ) 7-дневен срок за становище на работодателя, в който не получих никакъв отговор на моето предложение, получих по пощата заповед за прекратяване на трудовото ми правоотношение, в която е посочено, че основанието за прекратяване е чл. 326 от КТ с неспазван срок за предизвестие от моя страна, без да съм пускал предизвестие, а само молба за прекратяване по взаимно съгласие, на която и до момента нямам писмен отговор. Законна ли е тази заповед за уволнение на основание чл. 326 от КТ и мога ли да я обжалвам пред съда?

може да се оттегли, ако работникът или служителят съобщят за това преди или едновременно с получаването му. То може да се оттегли и до изтичане на срока му със съгласието на работодателя (чл. 326, ал. 4 от КТ).

Прекратяването на трудовото правоотношение с предизвестие на основание чл. 326 от КТ е **право само на работниците и служителите еднострочно да прекратят трудовия си договор, като отправят писмено предизвестие до работодателя си**. Съгласно чл. 335 от КТ трудовият договор се прекратява писмено с изтичане на срока на предизвестието. **Във Вашия случай, след като не го прекратявате еднострочно с предизвестие - няма предизвестие до работодателя, с което Вие еднострочно да сте го уведомили, че прекратявате трудовото си право-**

отношение на основание чл. 326 от КТ, работодателят няма право и е незаконосъобразно да Ви го прекратява на това основание.

Работодателят има право и може еднострочно да прекрати трудовия договор на работника или служителя с предизвестие само на изрично изброените в чл. 328 от КТ случаи. Видно от Вашите въпроси и обяснения по случая, след като Вие сте поискали с молба прекратяване на трудовото си правоотношение по взаимно съгласие от конкретна дата, това означава, че, за да се прекрати Вашият трудов договор въз основа на молбата Ви, е необходимо да има писмено съгласие от работодателя. Ако няма отправено от Вас изрично волеизявление (предизвестие) за прекратяване на трудовия договор на основание чл. 326 от КТ, а работодателят Ви е върчил заповед за прекратяване на основание чл. 326, ал. 1 от КТ, то тази заповед е незаконосъобразна и може да се обжалва пред съответния районен съд в двумесечен срок от върчването ѝ.

Когато в заповедта Ви работодателят е записал основание за прекратяване чл. 326 от КТ (прекратяване на трудовия договор от работника с предизвестие) при неспазване на срока на предизвестието, трябва да знаете, че ако не обжалвате тази заповед, работодателят може да Ви осъди да заплатите обезщетение на основание чл. 220 от КТ, при което дължите обезщетение в размер на брутното си трудово възнаграждение за неспазвания срок на предизвестието.

Справка: чл. 220; чл. 325, ал. 1, т. 1; чл. 326, чл. 328 и чл. 335 от КТ.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрист на ФСОГСДП

Природен парк “Шуменско плато” - оттук започва България

Природата е сътворила достойни за възхищение и наслада места и едно от тях е Шуменското плато. Тук се съчетават впечатляващи природни творения и археологически обекти, които ни препращат към времето и духа на предците - гордо извикващата се Шуменска крепост, скалните манастири и тайните на миналото, които крият хладните гори.

През 2020 г. Природен парк “Шуменско плато” - Шумен, отбелязва 40 години от създаването си. На 5 февруари 1980 г. 3896 ха от Шуменското плато са обявени за защитена територия, за да се съхранят ценните растителни и животински видове, уникалният платовиден ландшафт и да се създадат условия за отдих и туризъм. С влизането в сила на Закона за защитените територии през 1998 г. Паркът е прекатегоризиран в “природен”.

“По повод рождения ден на Парка искам да благодаря на всички, които са работили в Дирекцията на ПП “Шуменско плато” през годините. В резултат и на техните усилия днес се радваме на запазена природа и разнообразна паркова инфраструктура”, каза директорът на ДПП “Шуменско плато” инж. Васил Василев.

В началото на XX век Шуменското плато е било обезлесено, но с упорития труд на лесовъди, паркови служители и общественост днес горите заемат 90 % от Парка. Заедно съжителстват обикновен габър, бук, цер, клен, ясен, липа и други дървесни видове. В ботаническо отношение най-голямо значение има мизийският бук. Най-добре е съхранен в резерват "Букака", с площ 62.6 хектара. Откритите места в Парка са пъстра мозайка от тревисти растения и храсти. Висшите растения са 535 вида, от които 64 имат природозащитен статус. Срещат се 19 вида орхидеи, над 250 вида лечебни растения. Установено е наличието на 49 вида лишаи и 99 вида мъхове. Шуменското плато се обитава от 345 вида безгръбначни и над 240 вида гръбначни животни, както и 28 вида земноводни илечуги.

Шуменското плато е най-високото сред останъчните плата в Североизточна България. Най-високата точка е вр. Търнов табия (501.9 м), а средната надморска височина е 427 метра. Релефът е типично платовиден, със скални венци по склоновете. Повърхностните карстови форми - понори, въртопи, ували, живописни долинни врязвания, наподобяващи малки каньони, и непристъпни скални венци, са част от уникалните природните дадености. Пещерите са повече от 30. Част от тях са изследвани и проучени, а "Бисерна" и "Тайните понори" са сред 25-те най-големи пещери в страната.

През 2019 г. пещерата “Бисерна” за първи път отвори врати за посетители, като оборудването и режимът на достъп са съобразени изцяло със съвременните екологични изисквания и с ритъма на живот на пещерните обитатели - прилепите, 14 вида от които се срещат тук. Пещерата е и една от най-красивите в страната, дълга е близо 2700 м, като разходката за посетителите е 800 метра. Пещерните образувания удивляват с огромния си брой и разнообразните си форми, а името на пещерата - “Бисерна”, е вдъхновено от блестящия

вид на образуванията. За да имаме възможност да се насладим на природните дарове обаче е изминат дълъг път. Идеята за отваряне на пещерата за посещение е още от 80-те години на миналия век. Близо 6 години е имало строителни дейности, тъй като е прокопан изкуствен вход. Последвал е период на безстопанственост и разграбване, а през 2015 г. по проект “Шуменско плато - европейски парк на бълре-

щето”, е започнато изграждане на посетителски център, преоборудване и буферна зона.

Освен Шуменската крепост и уникалния монумент "Създатели на Българската държава" посетителите на Парка могат да се потопят в мистичната атмосфера на скалните манастири. По скалните венци, ориентирани към старата столица Велики Преслав, като духовен стожер монасите исихасти са бдели над

жителите в региона през Средновековието. И днес хората поддържат олтарите в скалите.

До всички природни и исторически забележителности има изградени и маркирани туристически маршрути. Създадени са и разнообразни тематични маршрути с образователна цел - "Урок по горската пътека", "Карст под защита - дар за поколенията", "Дендрологична пътека". В партньорство с Велоклуб "Ильцов баир" са обособени и няколко вело-маршрута с различна степен на трудност.

През годините са направени 11 заслона за отдих и места за пикник. Част от тях са "осиновени" от фирми и организации, които се грижат за поддръжката. Близостта до град Шумен е предимство, но за съжаление парковите съоръжения са достъпни и за недобросъвестните граждани. Именно заради това от особена важност са дейностите, свързани с образоването и възпитаването на децата в любов към природата.

любов към природата.

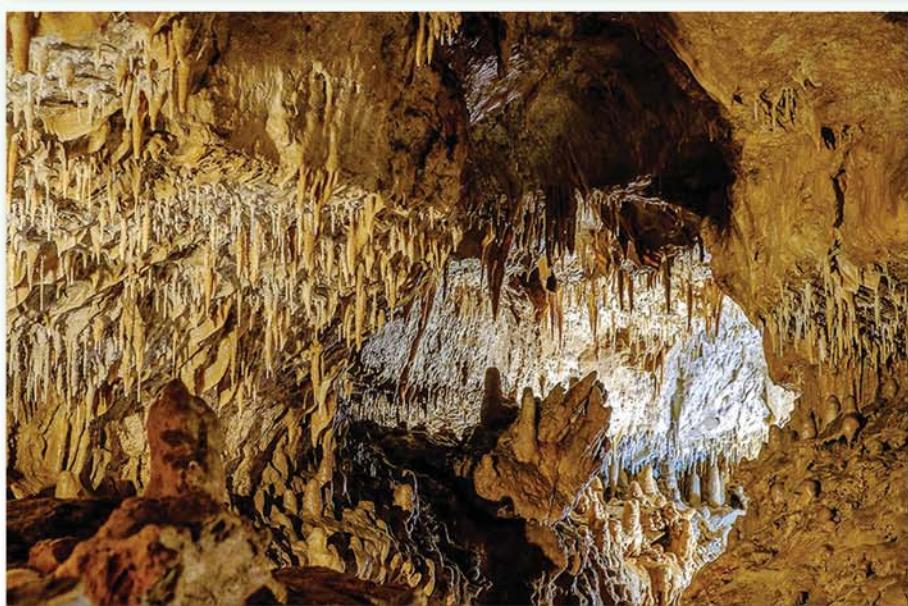
Тази задача е приоритетна още от създаването на Природен парк "Шуменско плато". Изградени са множество образователни маршрути, а също Специализирана пътека за незрящи, Класна стая на открито и Горски лабиринт за най-малките. Дирекцията разполага с три информационни центъра - административен, летен и обсерватория. Образователни дейности с организирани групи ученици от училищата в Шумен и региона се организират целогодишно. Огромен интерес предизвикват и традиционните инициативи по повод Седмицата на гората, фестивалът "Зелени слънца", посветен на билките и Еньовден, както и Националният конкурс за детско творчество "Природата - моето вдъхновение", в който броят на творбите достигна над 200 от цялата страна.

Популяризирането на образователните дейности и възможностите за отдих и туризъм се извършва успешно и през интернет - с нов уеб сайт на Парка и посредством социалните мрежи. Екипът има участия в местни и национални медии по темите за поддръжката на инфраструктурата, условията за туризъм и заниманията по горска педагогика. През 2019 г. са проведени 68 обучения по метода на горската педагогика с участието на 1700 деца от детски градини и училища. Уроците непрестанно се обновяват с различни теми. Работи се и със студенти от Шуменския университет.

Дирекцията на Парка подкрепи организирането и провеждането на Първото национално състезание по дуатлон “Шуменско плато 2019”, организирано от велоклуб “Илчов байр”. В рамките на надпреварата експертите проведоха туристически поход с беседа до скалните манастири.

Природният парк "Шуменско плато" е чудесна зелена атракция за всички, които обичат здравословния начин на живот. Разходката из неговата територия ще ви потопи в древната история на българите, сред живата природа, за вълнуващи преживявания през всички сезони.

**Ирина ПАВЛОВА - старши експерт
“Образователни дейности и публичност”
в ДПП “Шуменско плато”**

С най-добри пожелания
за 2020 г. от HUSQVARNA

СНЕГОРИН HUSQVARNA ST 230P

Husqvarna ST 230P е разработен за домакинства, които не харесват да правят сънчеви дни и са склонни да използват машини, които са способни да съпътстват на всички видове времето. Тази машина е създадена да работи във всички условия и да съпътства на всички видове времето.

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД
София 1700, ул. "8-ми декември" 13, тел.: 024 666 910
e-mail: info@agroland.eu

The Husqvarna logo, which consists of a stylized letter 'H' enclosed within a circle.